

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych

Opis metodologiczny

Obliczany jest w oparciu o wyniki:

- badania cen towarów i usług konsumpcyjnych na rynku detalicznym,
- badania budżetów gospodarstw domowych, dostarczającego danych o przeciętnych wydatkach na towary i usługi konsumpcyjne; dane te wykorzystywane są do opracowania systemu wag.

Przy obliczaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych stosowana jest Klasyfikacja Spożycia Indywidualnego według Celu, zaadaptowana na potrzeby Zharmonizowanych Wskaźników Cen Konsumpcyjnych (COICOP/HICP).

Wskaźnik cen reprezentanta w rejonie badania cen wynika z odniesienia jego średniej ceny miesięcznej do średniej ceny z okresu bazowego. Ogólnopolski wskaźnik cen reprezentanta objętego notowaniami obliczany jest jako średnia geometryczna wskaźników cen ze wszystkich rejonów. Na podstawie wskaźników cen reprezentantów objętych badaniem cen w danej grupie, stosując średnią geometryczną, opracowuje się wskaźniki cen grup towarów i usług konsumpcyjnych na najniższym szczeblu agregacji systemu wag. Wykorzystuje się je następnie, przy zastosowaniu systemu wag, do obliczania wskaźników wyższych szczebli agregacji, aż do wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem. Wskaźnik cen obliczany jest według formuły Laspeyres'a, przy zastosowaniu wag z roku poprzedzającego rok badany.

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych wykorzystywane są m.in. następująco:

- za kwartał - do celów określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- za wrzesień w stosunku do września 2005 r. - do celów określonych w ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
- za I półrocze w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku - do celów określonych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych,
- za 3 pierwsze kwartały roku w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku - do celów określonych w ustawie o podatkach i opłatach lokalnych,
- za rok w stosunku do roku poprzedniego - do celów określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Metodologia obliczania wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych zgodna jest z wymogami prawa europejskiego.

Pojęcia związane:

- Budżet gospodarstwa domowego
- Cena detaliczna
- Ceny towarów i usług konsumpcyjnych
- Punkt notowań cen
- Rejon badania cen
- Reprezentant wyrobów lub usług

Miejsca, formy i terminy ogłaszania (z uwzględnieniem częstotliwości)

- Dziennik Urzędowy RP "Monitor Polski" - [komunikat Prezesa GUS](#) - do 31 stycznia każdego roku (średnioroczny) - [Podstawa prawna](#)¹
- Dziennik Urzędowy RP "Monitor Polski" - [komunikat Prezesa GUS](#) - do 20 dni po upływie pierwszego półrocza - [Podstawa prawna](#)²
- Dziennik Urzędowy RP "Monitor Polski" - [komunikat Prezesa GUS](#) - do 15 października każdego roku (za pierwsze trzy kwartały w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego) - [Podstawa prawna](#)³
- Dziennik Urzędowy RP "Monitor Polski" - [komunikat Prezesa GUS](#) - do 20 dni po każdym kwartale (za poprzedni kwartał) - [Podstawa prawna](#)⁴
- Dziennik Urzędowy RP "Monitor Polski" - [komunikat Prezesa GUS](#) - do 20 kwietnia i do 20 października każdego roku (za ostatnie 72 miesiące tj. marzec/wrzesień danego roku w stosunku do marca/września sprzed 6 lat) - [Podstawa prawna](#)⁶

Osoba udzielająca wyjaśnień metodologicznych

Anna Bobel

nr telef. (22) 608-35-12

e-mail A.Bobel@stat.gov.pl

GUS - Departament Handlu i Usług

¹Akty prawne

- na mocy których ogłaszany jest wskaźnik

- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672)

- odwołujące się do wskaźnika

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2019 r. poz. 361, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1222)
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r. poz. 1396, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2019 r. poz. 1629, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1182, z późn. zm.)

- ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 1580, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1482, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1954, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1390, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2018 r. poz. 2389, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1231)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. poz. 1872, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 lutego 2009 r. w sprawie umundurowania pracowników Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz odznaki tej Inspekcji (Dz. U. poz. 270)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie korzystania z informacji geologicznej za wynagrodzeniem (Dz. U. poz. 1724)
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 168)
- rozporządzenie Ministra Energii z dnia 1 grudnia 2016 r. w sprawie obliczania wartości pomocy publicznej dla wytwórców energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii w instalacji odnawialnego źródła energii (Dz. U. poz. 1962)

²Akty prawne

- na mocy których ogłaszany jest wskaźnik
- ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 70, 1313 i 2291)
- odwołujące się do wskaźnika
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2019 r. poz. 725, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1482, z późn. zm.)

³Akty prawne

- na mocy których ogłaszany jest wskaźnik

ustawa z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych,

udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1446)

- odwołujące się do wskaźnika

ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 609, z późn. zm.)

ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 43, z późn. zm.)

ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2014, z późn. zm.)

ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.)

⁴Akty prawne

- na mocy których ogłaszany jest wskaźnik

ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672)

- odwołujące się do wskaźnika

ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o żegludze śródlądowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1568, z późn. zm.)

ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o zasadach realizacji przedpłat na samochody osobowe (Dz. U. poz. 776)

ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1438, z późn. zm.)

⁶Akty prawne

- na mocy których ogłaszany jest wskaźnik

ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 930, 1672 i 1941)